

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 16 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Kmečke opazke.

Ko se je baron Bek predstavil v poslanski in gosposki zbornici, je razvil tudi v daljših govorih svoj program. Za nas kmete, posebno za nas jugo-jugoslovanske kmete ne najdemo v njem nič ugodnega. Pač pa je zopet veliki obrti takoj obljubil svojo podporo, s tem da se podržavi severna železnica. Država z velikanskimi stroški pripravlja veliki obrti prometna sredstva, to so pred vsem železnice. Nimamo nič proti temu, ker nazadnje nekoliko malega take železnice tudi nam kmetom koristijo. Toda to nas boli, da se država ozira vedno le na druge stanove, na nas kmete pa pozablja! Drugim pomaga, da lahko napredujejo, nam pa ne!

Zelo čudno je moralo tudi na vse uplivati, da si je baron Bek izvolil za poljedelskega ministra prejšnjega trgovinskega ministra grofa Anersperga. Stara navada je že v Avstriji, da je za poljedelskega ministra nazadnje vsakdo dober, kojega ne morejo drugod rabiti. Mogoče torej, da je grof Anersperg izjema, vendar čudno je na vsak način, da trgovinski minister postane čez noč kar poljedelaki minister.

Kmetu, ki ljubi svojo vero in svoj stan, tudi ne more ugajati, da je postal naučni minister liberalca Marhet. Liberalna načela in liberalni nauki so privedli v Avstriji kmeta do prepada, liberalizem je proglasil neomejeno prostost v narodno-gospodarskem oziru, vsled katere je cena kmečkim pridelkom tako nizko padla, liberalizem je omi krivec, ki črti versko življenje in spodbija s svojimi nauki rodbinsko srečo in medsebojno krščansko življenje. Zastopnik tega gujilega liberalizma je postal zopet naučni mi-

nister. Avstrija ima vedno to nesrečo, da dobiva za naučne ministre liberalce, in potem se še mnogi čudijo, da se bližamo notranji revoluciji, da se majata že prestol in oltar...

V ministrstvu Bekovem sedi tudi kot železnični minister vodja nemških nacionalcev dr. Deršata. On je hud nemški petelin, ki odobrava vsako nemško hujskanje. Ker je dr. Deršata Gradčan, dobro pozna štajerske narodne razmere, za to pa se je bati, da bodo nemški hujskači po naših uradih in trgovinah ravno pri njem našli svojega dobrega zavetnika. Narodni boj se bo torej vsled navzočnosti Deršatove v ministrstvu gotovo nadaljeval in to ni dobro za kmeta. Kmet zahteva za svoj jezik neomejene pravice in si hoče miru.

Od novega ministrstva slovenski štajerski kmet nima mnogo pričakovati. V Avstriji se pač mora narobe vladati!

Politični ogled.

Državni zbor. V četrtek dne 7. junija se je predstavilo novo ministrstvo poslanski zbornici, drugi dan pa gosposki zborici. Tri glavne točke najdemo v programu nove vlade: 1. ureditev zdravega razmerja z ogrsko državno polovico; 2. sprememba volilnega reda in 3. sporazumljenje med narodi. Jugoslovanski poslanci niso bili zadovoljni z govorom novega ministrskega predsednika. Že ko je sestavljal svoje ministrstvo, ni se niti pobrigal za Jugoslovane in jih ni vprašal za njihove želje. A tudi v govoru samem se ni dotaknil nobenega jugoslovanskega vprašanja, ampak je omenjal le razmere severnih narodov, kakor da bi nas tu ne bilo na svetu. Po nagovoru ministrovem se je začela razprava o novem zakonu zaradi vojaških taks. Sklenil se je zakon,

da bodo šele isti začeli plačevati vojaške takse, ki imajo letnih dohodkov vsaj 1200 K. Zraven pa se bodo tudi premožnejši stariši prisilili plačevati za sinove-nevojake takso. Novi zakon bo zelo razbremenil ubožnejše ljudi in zato ni bilo nasprotovanja. Ko se je razprava o vojaških taksah končala, prišel je na vrsto predloženi načrt obrtnega zakona. V seji v torek dne 12. t. m. se je ta razprava nadaljevala. Izmed Slovencev sta se oglašila k besedi tudi dr. Žitnik in dr. Korošec.

Državni poslanec dr. Korošec je zadnji četrtek dne 7. junija prišel v državno zbornico ter storil obljubo v slovenskem jeziku.

Avstrijske delegate, ki se bodo pogajali z ogrskimi zaradi skupnih doneskov k državnemu gospodarstvu, je cesar dne 10. t. m. sprejel v avdi-jence. Kakor navadno je tudi tokrat cesar nagovoril posamezne gospode. Tako je cesar dejal češkemu delegatu Kramařu z izrednim povdarkom: „Volilna preosnova se mora narediti. Po starem volilnem redu se ne more več voliti. Ko je cesar zagledal dr. Šusteršiča, je pristopil k njemu in mu prijazno dejal: „Veseli me, da vas zopet vidim. Vi ste bili že večkrat v delegaciji. Letos so nove delegacije in prav je, da so navzoči že izkušeni delegati.“ Dalmatinskemu delegatu Biančiniju je dejal cesar: „Vi ste bili že večkrat v delegaciji?“ Biančini: „Sedaj tretjič.“ Cesar: „Kako je v Dalmaciji?“ Biančini: „Po starem, Velikaustvo. Dalmacija še vedno čaka na rešitev.“ Cesar: „To ji more prinesiti direktna železniška zveza!“ Biančini: „Da, tudi to!“ Cesar: „Taka zveza bo kmalu napravljena. Gotovo!“

Skupni proračun. Delegacijam predloženi skupni proračun izkazuje: Skupnih potrebščin 346 720.262 K (— 4,651.471 v pr. z l. 1905). Od teh odpade na zunanje ministrstvo 12,151.536 (— 500.000), na vojno 299,049.261 (— 2,146.866), od katere vsote je izredna potrebščina 13,265 261 (— 1,274.991), na mornarico 30,897.410 (— 1,950.000), od cesar izredno 1,291.790. Skupna potrebščina za Bosno in Hercegovino je 7,853.000, kot lani. Pri

LISTEK.

Brusni kamen.

(Konec.)

„Kaj ti veš,“ odvrne Blaž. „Dandanes že tako ne verjamejo ničesar, še na pekel ne. Čarovnice so bile in bodo, ampak manj jih je že sedaj, ker hudič ne rabi toliko pomočnic! Duše mu kar lete v kremplje, čemu potem še vzdržavati dekle! Ampak, povej mi, kdo pa je naredil stari Urši v Žalovem vrhu, tam, kjer je tista mlaka, da ni mogla dva dni govoriti?“

„Jej, to je bilo hudo! Povejte, kako je bilo!“ silijo nekatere.

„Kako?! — Urša je šla domov v mraku in čuki so vekali. Pa je začela od dolgega časa žvižgati. Ko pa je prišla do mlake — saj veste kje; tam, kjer zavije klanec v ono dolino in kjer pravijo, da so se tam enkrat krvavo stegli, pa je jeden padel v mlako.“

„In je vtonil?“

„Kaj še! Le rešil se je, da ni dobil po glavi — ker je mesto, da bi bilo po njem, zabredel v vodo. Se sedaj pravijo mlaki „udri mlake.“ — Toraj, ko je prišla Urša do „udri mlake,“ pa glej šmenta, so začele čarovnice tako plati vodo, da je bila vsa premočena. Kričale so kakor kavke. Od strahu ni mogla govoriti dva dni. K sreči ji je neka beračica nasvetovala, naj pije nekoliko vode iz „udri mlake.“ Urša je storila in tako zopet dobila glas.“

„Jej, jej,“ so zastokale nekatere in se hotele križati. „Tedad imajo ti nočni ptiči tako moč?“

„Imajo, imajo! Rajnce mi je večkrat pravila: „Blaž, ko se bo drl čuk, vzemi vselej šentjanžveve rože ali praproti seboj, drugače te čarovnice oskubijo.“ Jaz sem jo seveda ubogal in nosim vedno seboj nekaj praproti in šentjanževih rož. Zato se pa tudi ne bojim teh zlekov!“

„Ali verjameš?“ vpraša tihoma Silvester Franica.

„Ne vem, bi ali ne!“ je odvrnila.

On se je nasmejale.

„Kako moreš verjeti kaj takega, Franica? Kaj pa je čuk? Ptič, kakor drugi, samo da ima zoprn glas in se oglašja po noči. Čarovnice so pa hudobni ljudje in nikdo drug!“

„Kaj pa Urša?“

„Kaj?! Preveč se je napila in pijana padla v vodo, kar ves svet ve, pa se ji je zdelo, da so po nji metale vodo. Le ne bodi tako praznoverna. — Veš, kako čarovnico pa jaz poznam? Pa ta ni hudobna...“ Obmolknil je in jo pogledal.

„Kakšno in katero?“

„Takšno, ki mi je začarala srce in —“

Franica je zardela, a ni odbežala od njega, ampak se mu še bolj približala. Čemu bi naj bežala, saj mu je že enkrat povedala, da ga ima rada. Greh pa menda ni, ako gre kraj njega?!

„in — in, ki me ima tudi rada, čeprav me je odpodila, ter se jezi nad menoj.“

„Saj ni res, Silvester!“ je dejala dekle.

„Kaj, ti jo poznaš?“ se je začudil poredno Silvester in jo prijel za roko.

Nú, sedaj mu je pač hotela zbežati, ker jo je tako vlovil. Pa on jo je držal za roko. Zardela je pa močno.

„Franica, ali se res ne huduješ več?“

„Ne zameri, Silvester, jaz sem se prenaglila. Obljubljam ti, da sem sklenila se poboljšati. Res sem pre eč razdražljiva, ali odvaditi se hočem! Samo povej, če nisi nevoljen name!?“

„Kriv sem le jaz, ker sem se napil in nisem vedel, kaj sem delal!“

„Ne, ti nisi kriv nič, ampak jaz sem kriva vsega, ker bi morala vedeti, da se lahko vsak zmoti!“

Tako je! Ako se zopet po mali nevihti sprijaznita dva, pa hoče biti vsak vsega sam kriv. Tako velikodušnost izkazuje nedolžna, prava ljubezna povsod, ne samo v takih slučajih. Nedolžna ljubav... ona blaži srce človeka, ona ga vodi, kakor angelj, ga varuje zla! Ali žal, ker je tako malo nedolžne, prave ljubezni, ker jo premalo poznajo ali nočejo poznati! Zlorablajo jo v svoje sebične namene. — Trinogi...!

Ker nista mogla priti na čisto, kdo je kriv, je rekel Silvester:

„Pa naj bo! Kriv je brusni kamen! Ako bi ga ne bil kupil takrat, se ne bi zgodilo nič podobnega! Tako si pa dobila tega, slaščice so pa plesnile v mojem žepu!“

„Nič ne de,“ je odvrnila Franica, „vsaj naučila sem se, da mora človek prej mnogo pretehtati, prevdariti in premisliti, predno koga obsodi, ker se mu lahko zgodi krivica. Zato sem tudi sklenila, da bom drugačna!“

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.